

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomanta:	Vladimír Monček
Téma práce:	Možnosť využitia ekonomickej analýzy práva ako aplikačného a interpretačného nástroja v oblasti práva na súkromie a ochrany osobnosti
Rozsah práce:	191.767 znakov (odpovedajúcich cca. 107 normostranám), práce obsahuje štrukturovaný zoznam použitých zdrojů (literatury a judikatury), zoznam použitých zkratok, dvě přílohy a abstrakty v českém a anglickém jazyce
Datum odevzdání práce:	8. 2. 2024

Aktuálnost (novost) tématu

Diplomová práce se věnuje tématu, které je stále v českém prostředí málo prozkoumané, a to konkrétně možnosti využití argumentů směru označovaném jako ekonomická analýza práva (*law & economics*) v rámci interpretace práva, konkrétně v případech zásahů do osobnostních práv zveřejněním difamujícího obsahu v tištěném nebo elektronickém médiu. Dosavadní práce publikované v oboru práva se převážně věnovaly buď obecnějšímu přehledu ekonomické analýzy práva anebo výhodám či nevýhodám uplatnění tohoto přístupu v konkrétních případech, přičemž mi není známo, že by se někdo speciálně věnoval tématu výše náhrady nemajetkové újmy za zásah do osobnostních práv z hlediska ekonomické analýzy práva. Jedná se přitom o oblast, která je a jistě i bude předmětem četných sporů, často řešených i na úrovni ústavního nebo mezinárodního soudnictví. Z těchto důvodů považuji téma práce za nové a přínosné.

Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Při zpracování tématu se projevuje interdisciplinární přístup daný aplikací ekonomických modelů v právu. Jádrem diplomové práce je vlastní diplomantova analýza obsažená v kapitole 4.3 na str. 75–89 diplomové práce, kde autor navazuje na mezinárodní výzkum na téma ekonomické stránky soukromí, zejména na práce amerického autora Alessandra Acquistiho, ale i dalších představitelů ekonomické a právní vědy. V této své vlastní analýze diplomant navrhuje způsob výpočtu přiměřeného zadostiučinění (náhrady nemajetkové újmy) za zásah do práva na ochranu osobnosti. Tento výpočet opírá o data zveřejněná v příloze diplomové práce.

Autor v práci kombinuje více přístupů (tradiční metodologii interpretace práva, ekonomickou analýzu práva, doktríny vztahující se k právu na soukromí a svobodě projevu, analýzu judikatury a pramenů práva týkajících se práva na soukromí, ochrany osobnosti a svobody projevu). Práce tak nemá jednoduchý metodologický rámec zkoumání. Naopak, je využíváno více metod a přístupů vlastních právu i ekonomickým vědám, což klade vysoké nároky na teoretické znalosti a projevuje se i v systematické práci (viz níže).

Pozitivním rysem je zúžení hlavního tématu práce do tří dílčích, avšak vzájemně provázaných hypotéz: 1) ekonomická analýza může pomoci rozlišit, které skutečnosti spadají do rozsahu (věcné působnosti) práva na soukromí; 2) pomocí ekonomické analýzy je možné ocenit

soukromí; 3) ekonomická analýza je způsobilá stanovit výši náhrady nemajetkové újmy při zásahu do práva na ochranu osobnosti.

Formální a systematické členění práce

Systematika práce odpovídá aktuálním trendům v metodologii výzkumu ve společenských vědách. Speciálně pozitivně vnímám 5. kapitulu diplomové práce „Diskuse“. Jedná se o část, která je spíše běžná v empirickém, nikoliv doktrinárním výzkumu; souhlasím však s diplomantem v tom, že stanovení limitů vlastního doktrinárního výzkumu nijak neoslabuje závěry práce, naopak vybízí k rozpracování či upřesnění těch částí, kterým se nebylo možné v práci věnovat.

Výše uvedený interdisciplinární charakter práce se projevuje především v tom, že převážná část práce je vlastně úvodem k vlastní analýze (to se týká nejen kapitol 2 a 3, ale ve své podstatě i kapitol 4.1 a 4.2). Ve výše uvedených částech diplomové práce jsou nejprve reprodukovány koncepce a teorie vztahující se k právu na soukromí a ochraně osobnosti (kapitola 2), následně je popsáno postavení ekonomické analýzy ve vztahu k metodologii interpretaci práva (kapitola 3) a nakonec diplomant představuje základní koncepce ekonomické analýzy práva (kapitola 4.1), včetně speciálního problému ekonomické analýzy soukromí a jeho ochrany (kapitola 4.2). Z pozice oponenta bych kriticky vnímal skutečnost, že vlastní autorův výzkum, na němž by mělo být těžiště diplomové práce, je prezentován jen v závěru 4. kapitoly, na což organicky navazuje výše zmíněná kapitola „Diskuse“ a následně jsou formulovány závěry. V nich se autor vrací k hypotézám, které se podařilo potvrdit pouze částečně. Vlastní zhodnocení hypotéz by z mého pohledu mohlo být podrobnější, zejména co se týká odmítnutí první hypotézy o vymezení práv cestou jejich ekonomické analýzy.

S výhradou výše uvedené připomínky považuji formální členění práce za adekvátní sledovanému cíli diplomové práce.

Vyjádření k práci

Diplomová stránka má silnější a slabší stránky; z pozice oponenta především kladně hodnotím srozumitelnost autorovy vlastní analýzy (tedy jádra celé diplomové práce v kapitole 4.3), stejně jako srozumitelné podání relativně složitých koncepcí ekonomické stránky ochrany soukromí. Autor se v oblasti ekonomie orientuje stejně dobře jako v právu a provedená analýza tak nepostrádá potřebnou hloubku (což někdy bývá problém u interdisciplinárních prací, které nejsou psány ve spoluautorství).

Kladně lze hodnotit množství použité odborné literatury a četnost citací, na druhou stranu v některých případech jde o práce spíše přehledové. Speciálně v kapitole 3. věnované interpretaci práva by bylo možné vycházet z daleko většího okruhu prací, které byly publikovány, a to i na téma role ekonomické analýzy v rámci metodologie interpretace práva. Pokud by si autor nastudoval literaturu z této oblasti (například Michael Potács: *Rechtstheorie*, Wien: Facultas, 2015, str. 172–174), mohl by zjistit, že při zohledňování ekonomické analýzy při výkladu práva existuje daleko více problémů, než jsou ty, na které odkazuje. Další slabší stránkou práce je relativně velké množství gramatických chyb, formálních pochybení při úpravě rukopisu (chybné zarovnání textu) a dále několik nepřesností (např. na str. 19 – citace případu *Olmstead*, na str. 43 je pravděpodobně míněn jako kritik koncepce logického výkladu František Cvrček).

I s vědomím výše uvedených nedostatků práce bych rád zdůraznil celkově pozitivní dojem z práce daný originálním zpracováním úzce zaměřené, avšak současně komplexní interdisciplinární problematiky.

Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	V závěru práce jsou stručně diskutovány hypotézy stanovené v úvodu práce, diplomant současně v části „Diskuse“ hodnotí relevanci vlastních závěrů. Cíle práce byly z mého pohledu v uspokojivé míře splněny.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Závěry práce považuji za originální. Neregistruji žádný problém s četností a úrovní citací.
Logická stavba práce	K logické stavbě práce jsem se již vyjadřoval podrobně výše, s výhradou velkého prostoru, který je v práci věnován popisu různých teorií a koncepcí z oblasti práva a ekonomie, nemám k logické stavbě práce připomínky.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Práce obsahuje bohatý poznámkový aparát opírající se o reprezentativní díla, včetně děl zahraničních.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Domnívám se, že závěr práce by mohl být o něco podrobněji zdůvodněn (viz výše), ve srovnání s jinými diplomovými pracemi však hloubku autorovy analýzy považuji za dostatečnou.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je spíše standardní (chybou je například nedokonalé zarovnání pravého kraje textu práce). Naopak pečlivě je zpracován seznam použitých zdrojů. Práce obsahuje v přílohách tabulky s daty pro vlastní diplomantův výzkum.
Jazyková a stylistická úroveň	Zatímco stylistická úroveň práce je dobrá, neboť diplomantovy názory jsou formulovány jasným způsobem, hlavní negativum práce je z mého pohledu velké množství gramatických chyb a překlepů.

Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Diplomovou práci doporučuji k obhajobě.
---	---

Navržený klasifikační stupeň	V závislosti na zodpovězení níže položených otázek navrhuji stupeň klasifikace „výborně“.
-------------------------------------	---

Při ústní obhajobě práce by se diplomant mohl zaměřit na následující otázky:

- 1) V diskusi by se diplomant mohl zamyslet nad tím, zda jsou jeho hypotézy týkající se odčinění nemajetkové újmy aplikovatelné i na jiné případy zásahu do soukromí. Jedním z nejkontroverznějších případů z této oblasti byl případ zveřejnění fotografie zloděje na sociální síti (kauza Ekolo – rozsudek NSS 3 As 118/2015 a usnesení III. ÚS 3565/16 z 5. 9. 2017). Jak bychom mohli prizmatem ekonomické analýzy práva zhodnotit řešení tohoto případu?
- 2) V kapitole 4.1.3. diplomant diskutuje koncepci maximalizace užitku v souvislosti s ekonomickou analýzou práva, avšak nijak se nedotýká filozofie utilitarismu, v jehož základu stojí právě maximalizace užitku. Má podle diplomanta aplikace ekonomické analýzy práva jako argumentu teleologického výkladu nějakou souvislost s filozofií utilitarismu a pokud ano, s jakou podobou utilitarismu?

V Praze dne 1. března 2024

Pavel Ondřejek
oponent diplomové práce